

Hoven van plaisantie en de inwijkelingen van toen en nu

Inleiding

De voorbije jaren hebben we bij Scilla al verscheidende malen gewerkt rond verkavelingen, gebouwen, bouwwerken enzovoort. In een publicatie, vertelavond, rondleidingen en zeker tijdens een Open Monumentendag.

Het thema van de Open Monumentendag van 2006 was *import - export*. Hieronder verstaan we de in- en uitvoer van stijlen, modes, concepten, technieken en materialen uit en naar alle hoeken van de wereld. Het gaat bij onze gebouwen niet alleen over het aanwijzen van die vreemde invloeden maar ook over het verhaal er achter. Hoe kwamen ze hier terecht en vermengden ze zich met het lokale of handhaafden ze juist hun internationaal karakter? Die invloeden bewijzen dat de wereld al eeuwen een dorp is. Tot in de kleinste Vlaamse dorpen vinden we sporen van die 'globalisering' avant la lettre.

Bouwstijlen zijn, op de lokale eenvoudige woningen, boerderijen, windmolens e.d. na, per definitie vreemd. Ze ontstaan in culturele metropolen, reizen traag via steeds kleinere steden naar het platteland en verwateren onderweg. Inwijkelingen 'uit den vreemde' versnellen de reis zodat hun bouwijver veelal een stijlvester resultaat geeft.

De bouwheren van stijlvolle gebouwen zijn per definitie rijk: hun geld maar ook cultuur, opvoeding en reizen zijn af te lezen aan hun gevels en interieur.

In onze gemeente vinden we dit soort gebouwen terug uit alle bouwperioden vanaf de vroege 18de eeuw tot op

heden. De vreemde invloed begon met de hoven van plaisantie gebouwd door inwijkelingen van toen. Het proces gaat ook nu nog steeds verder.

Route

Aan de hand van de gebouwen die ons beide dorpen nog resten, proberen we een samenhangend verhaal van die vreemde invloeden te vertellen. Het verhaal was vollediger geweest zonder oorlogen en zonder de vernieuwingsdrang eigen aan de mens, maar dit geheel ter zijde. Met onze keuze willen we geen waardeoordeel vellen, smaken verschillen nu eenmaal en alle gebouwen zijn kinderen van hun tijd. De meest sprekende en belangrijkste vreemde gebouwen worden uitvoerig besproken en regelmatig wordt de aandacht gevestigd op gebouwen wiens verhaal kleiner maar ook toch sprekend is. Zo leert U anders te kijken naar onze gemeente en z'n gebouwen en wordt die plots rijker dan u steeds dacht. Want vandaag de dag maken de mondialisering en de multiculturele samenleving het vreemde alledaags.

We vertrekken aan het Heemhuis van Scilla in de Alfons Van den Sandelaan nr.4 en u draait rechts de Liersebaan in en rechts ziet u het Diegemhof. Een landhuis van 1808 in neoclassicistische stijl. Dit gebouw was ooit zelfs bepleisterd. Dit noemen we een hof van Plaisantie of lusthof in mooi Nederlands.

In de Zuidelijke Nederlanden doken hoven van plaisantie in het begin van de 16de eeuw op. Dit was dan ook de gouden eeuw van Antwerpen dat een draaischijf was van de wereldhandel en een belangrijk centrum van het humanisme. De haven en de beurs trokken inwijkelingen en handelaars uit alle windstreken aan. Ook via bankiers, geleerden en

kunstenaars waren er zeer levendige contacten met o.a. Italië.

Steenrijke zakenlui kochten grote hoeven of heerlijkheden op en maakten er luxueuze buitenverblijven van. Aanzet was het humanistische ideaalbeeld van de wijze man die zijn wijsheid put uit de verbondenheid met de natuur. Zo werd het herenboerschap de ideale vrijetijdsbesteding van de heer met stand. Grootgrondbezit werd zijn enige geoorloofde bron van inkomsten, handel was vulgair. Het ideaal van de kasteelheer was eerst een middeleeuwse burcht met kantelen, torens en een ophaalbrug. Dit veranderde door de ideeën van de humanistische schrijvers en architecten Alberti en Palladio. In hun beroemde boeken over de bouwkunst moest de ideale villa rijkdom en grandeur uitstralen, een ideale ligging hebben nabij een belangrijke weg of bevaarbare waterloop en beschikken over een hoeve. Tuinen werden belangrijk en vele vreemde planten (narcis, tulp, plataan, schorseneer, ...) verschenen ten tonele. De hoven werden regelmatig aan de heersende stijlen aangepast. De invloed van het vreemde was groot. In onze gemeente resten er nog enkele gebouwen die hun oorsprong in de hoven van plaisantie vinden. Dit zijn o.a. Hof ter linde, Spreeuwenberg, Tollenberg, Diegemhof, Puttenhof, Catershof...Langs enkele zullen we vandaag nog passeren. Dit humanistische ideaalbeeld verwaterde maar de invloed op het landelijke weefsel hield lang stand en veranderde pas in de loop van de 19de eeuw. Onze kasteelheren en hun invloed verdwenen pas laat zodat ook onze gemeenten zich laat ontwikkelden.

De 1ste straat rechts, de Spreeuwenberglaan voert ons naar de ingang van het eeuwenoude domein Puttenhof. Het poortgebouw dateert uit de 17de eeuw evenals het

herenhuis dat u vanuit de poort kunt zien staan. Het huis dat u vooraan ziet is laatclassicisme maar kent zijn oorsprong in de middeleeuwen. De oudste beschrijving van Schilde in een document dateert uit 1106 wanneer ridder Lambert Van Craeynem zich hier vestigt. Het cijnshof zal eeuwenlang een belangrijk gebouw blijven in ons dorp. Het wapenschild dat u bovenaan de poort ziet is dit van bisschop Ambrosius Capello, de 7 de prelaat van Antwerpen in de 17de eeuw.

Tussen 1880 en 1933 was hier ook de meisjesschool, met 'bewaarklassen' (kleuters) van Schilde.

U steekt de straat over naar het fietspad en rijdt richting kerk. Eerste straat links is de Fondatiedreef en op nr. 9 is het Hazelhof gevestigd. Deze woning die ooit een prachtig park had, was na WO I het buitenhuis van de minister van Staat Van Cauwelaert, oud burgemeester van Antwerpen. Dit buitenverblijf was een late versie van een hof van Plaisantie.

Terug naar de Puttenhoflaan rijdt u langs de pastorie en draait links de oprit op tot aan deingangspoort. Dit gebouw waarvan de oudste kern dateert uit +/- 1750 werd door de provinciale architect E. Gife verbouwd in neoclassicistische stijl en dreigde op het einde van de jaren 1960 afgebroken te worden. In 1980 is het netjes gerestaureerd en wordt druk gebruikt door de parochie en zijn verenigingen.

Vervolgens verder naar de kerk toe en stop even op het plein en neem een overzicht van de noordgevel van deze neogotische kerk. Het gebouw, interieur en de glasramen werden 20 jaar geleden volledig gerenoveerd.

▪ Neogotiek (1840-1920)

Met deze architectuurstijl wilde men de gotische bouwkunst doen herleven. Er zijn twee fasen te onderscheiden. Ca. 1740 als begeleidend verschijnsel van de romantische beweging in Engeland en begin 19de eeuw voortkomende uit de liefde voor het (door het middeleeuwse gildenwezen bevorderde) ambacht, echtheid van materiaal en de eerlijkheid in constructie.

- Sint Guibertuskerk
- Sint Catharinakerk
- Missiehuis van Scheut (rechter vleugel).

We vervolgen onze weg door de Schoolstraat. Wel opletten voor het soms erg drukke verkeer hier. Kijk goed op uw linkerkzijde op de huizen nr. 52 tot 46. Ze zijn typische voorbeelden van bouwen voor de oorlog toen Schilde een toeristendorp was in de zomer en waarbij deze rijkere stedelingen zich mooie huizen begonnen te bouwen als permanente verblijfplaats. Tot 1969 was deze Schoolstraat een zeer rustige zandweg zonder autoverkeer. Even verderop staat de voormalige jongensschool Sint-Wijbrecht. Let op de guirlandes in

de gevel, dit is een detail wat vrij weinig voorkomt. De school zelf is eclectisch van bouwstijl.

Eclecticisme

Deze dikwijls louter decoratieve stijl is een bont allegaartje van neostijlen van eind 19de en begin 20ste eeuw die soms uitbundig en soms uitgesproken sober is.

Nog wat verder is de dubbelwoning nrs 22 en 24 interessant. Dit is een modernistisch gebouw. Het hoekhuis op nr. 14 heeft art-deco zuilen als raamstijlen op de eerste verdieping.

▪ **Modernisme (ca. 1910-...):**

Verzamelaam voor Functionalisme, Nieuwe Zakelijkheid en Internationale Stijl. Centraal staat een zakelijke vormgeving die de functionele elementen van gebouwen benadrukt. Er wordt gebruik gemaakt van nieuwe materialen als gewapend beton en staal. Ook worden nieuwe bouwmethoden als montagebouw en standaardisatie toegepast. De architecten van deze stromingen organiseerden zich in het Congrès Internationaux d'Architecture Moderne (CIAM).

- Atelierwoning A. Van Dyck (Oude Baan)
- Beukenlaan
Schoolstraat

Via de Eugeen Dierckxlaan rechts rijden we naar de Kerkelei. Deze voormalige verbindingsweg tussen het dorp en de Turnhoutsebaan heeft decennia lang de Rijkswachtkazerne geherbergd. Naar links rijden zien we even verderop de bijzonder mooie gerenoveerde woning staan op nr. 36 let zeker op de tegels en ornamenten.

Het werd eind 19de eeuw begin 20ste gebouwd en was lang het buitenverblijf van iemand uit Turnhout.

We rijden verder naar de Turnhoutsebaan en steken daar de straat over en rijden naar rechts tot aan nr. 187. Een kleine 100 m. op de Turnhoutsebaan. Het is een voormalig pension voor toeristen uit de stad. Het huis is gebouwd als een mengvorm van art-deco, kubisme en modernisme.

We keren terug en aan de verkeerslichten heeft u een goed zicht op nr. 292. Het hoekhuis is door zeer veel Schildenaren nog altijd gekend als: "De Witkap" een voormalig eethuis en de naam verwees naar de reclame voor bier. Het huis is gebouwd in art-deco stijl. Het restaurant aan de overzijde is de voormalige herenwoning van Brouwerij Baelemans. Als u verder fiets ontdekt u aan de overzijde (nr. 282) de woning van de componist Lodewijk de Vocht. Deze woning is gebouwd in de 19de eeuw en oorspronkelijk een bepleisterde neoclassicistische gevel nog wat verder, de nrs. 276 en 274 bovenaan art-nouveau sierelementen.

- **Art nouveau (ca. 1880-1925):**

Omstreeks 1890 vonden jonge vormgevers en architecten dat het welletjes was geweest met het hergebruik van historische neostijlen. Het ideaal was het maken van een samenhangend kunstwerk waaraan verschillende disciplines hadden samengewerkt. De stijl had een voorliefde voor gestileerde plantenmotieven en organische vormen. Men liet graag de constructie zichtbaar, gecombineerd met decoratieve elementen. Geliefd waren witte, rode, gele of oranje baksteen, gietijzer, smeedijzer en glas met veelvuldig kleurgebruik.

We blijven de Turnhoutsebaan volgen en aan de verkeerslichten links de Brasschaatsebaan opdraaien en stop even verder, net voorbij de parking om te kijken naar de huizen 13 en 17. Twee typevoorbeelden van brave mengvormen en invloeden van de nieuwe bouwstijlen uit die periode.

Via de Kapelstraat aan uw rechterkant komt u in de Groenelaan. De huizen recht voor u en schuin links

behoorden tot de eerste villa(tjes) van Schilde in deze buurt. Ooit stonden ze bijna eenzaam in de heide. Rechts de straat in vooraan het huis Molenhof en de nr. 46 en nr. 52 zijn typevoorbeelden van cottagestijl.

- **Cottagestijl (einde 19de en 1ste helft 20ste eeuw):**

De Cottagestijl ontstond in Engeland door de samenwerking van een groep architecten voor wie de oorspronkelijke cottages van Kent model stonden. Rieten daken, schilderachtige erkers, spectaculaire schoorstenen en kozijnen met een kleine ruitverdeling zijn de kenmerkende eigenschappen. Deze romantische neostijl deed het goed in onze natuurlijke omgeving en er zijn talrijke voorbeelden van terug te vinden.

- Molenhof Groenelaan
- La Picardie Eugeen van de Vellaan
- Villa de Wilge Beukenlaan.

VERHAAL VAN DE VUURBOL BOVEN HET STRIJKIJZER AAN DE ZWANEBEEK

De Frans woonde in een klein hoeveke even over de Zwanebeek, dat men toen nog Picardië noemde. Hij woonde nog thuis bij zijn vader en moeder en enkele broers en zussen.

Het verhaal moet zich afgespeeld hebben nog voor “den Macadam”(Brasschaatsebaan) aangelegd werd. Dat kunnen we afleiden uit de aanduiding van de plaats en de beschrijving van het voetpad dat genomen werd, dat van “Het Zwaenshout” (houten brug over Zwanebeek) naar de steenweg in Schilde liep, langs het ven op Picardië.

De vader van Frans had “als winterwerk” dagen aan een stuk in ijsig koude regen, hout uit het bos gaan halen, en “stronken” en wortels van bomen aan het uit doen geweest. Hij was dikwijls kletsnat, tot op zijn lijf, ’s avonds thuis gekomen. Hij had daardoor een “zwaar valling” opgedaan, maar toch nog maar ’s morgens terug in dat onzure weer gaan werken. Het hoesten werd erger, hij kreeg er een ‘floris” bij en moest noodgedwongen, met hoge koorts, in bed blijven. De dokter had al eens langs geweest, maar de medicatie hielp niet veel, het hoesten werd erger en de koorts verminderde niet. Tot op zekere avond, hij gloeide van de hoge koorts, de moeder van Frans zei:” Frans gaat de dokter nog maar eens halen en laat de pastoor ook maar komen, want het is niet goed met ons vader”.

De Frans schoot zijne frak aan, pakte de stallantaarn, een liep over het zwaenshout en het voetpad over Picardië naar de steenweg en het dorp van Schilde, om de dokter en de pastoor te halen.

Wanneer hij met de pastoor en de dokter juist over de Zwanebeek was, op de plek dat men toen “het strijkijzer” noemde (dat was omdat daar een rododendron stond die de vorm had van een strijkijzer), bleven ze plots als aan de grond genageld staan, want niet ver van waar de Frans woonde schoot er een vuurbol recht naar den hemel. Ze keken naar de vuurbol die even bleef hangen en dan door de wolken de hoogte in schoot. De mannen, bleven met open mond, nog lang naar de lucht staren waar de vuurbol verdwenen was.

Wanneer ze bekomen waren van het gebeuren, liepen ze door naar het hoeveke waar de Frans woonde. Wanneer ze binnen kwamen zaten moeder, broers en zussen te wenen aan de tafel. De Frans bekeek ze

en zei: “ Ge moet niets zeggen, ik weet het, onze vader is zo pas overleden, we hebben zijn ziel in den hemel zien verdwijnen”. De pastoor knikte, maakte een kruisteken en zei: “ Ja, vader is naar den hemel, we hebben het gezien, we zijn getuigen geweest van iets wonderbaarlijks”.

Op het einde van de straat draait u rechts en 100 meter verder links de Molenstraat in. Op het einde van de Molenstraat moet u even naar links om dan het smalle fietspadje op u rechterkant te nemen naar de Paters van Scheut maar let op want u bent er zo voorbij.

In 1911 zijn Paters gestart met het eerste deel van dit imposante gebouw dat in diverse fases zijn huidige grootte heeft gekregen. Het oudste gedeelte heeft de typische neogotische bogen in het gevelvlak. Maar ook voor ons thema van vandaag is de Lourdesgrot aan de oprijlaan van belang. Je vindt dit soort van grotten in heel Vlaanderen alhoewel we nooit grotten hebben gekend.

Aan de Brasschaatsebaan moeten we naar rechts en ongeveer 300 meter deze weg volgen, opletten dus. In de bocht rechts de Phillippedreef inrijden. Links en rechts ziet u nog voorbeelden van buitenlandse invloeden. Het nr. 2 is een Spaanse haciënda en het nr. 3 heeft Frans mansardedak. In deze straat vind u ook nog de typische rieten daken die veel voorkomen in de Voorkeppen maar van oorsprong een moderne variant zijn van de Engelse cottagestijl.

Ten einde de straat even naar links en direct rechts de Schildewandeldreef in. U blijft rechtdoor fietsen langs de hofgracht van het kasteel. Intussen kunt u rechts in

de verte de achterkant zien van een imposante villa die zo lijkt weggeplukt te zijn van de Amerikaanse oostkust.

Wanneer u vooraan aan de inkompoort van het kasteel gekomen bent moet u even stilstaan bij het mooie gestileerde smeedwerk in rococo stijl. Net zoals de zuidergevel en voorplein van dit 15de eeuwse kasteel (de oudste gedeelte uiteraard). Nu de oprijlaan afrijden en het fietspad aan de overkant van de Sint-Jobsteenweg naar links nemen.

We komen nu 's-Gravenwezel dorp ingereden. Onmiddellijk aan uw rechterkant ziet u het rusthuis van Sint-Lodewijk. Deze 18de eeuwse dubbelwoning is zonder twijfel een classicistisch gebouw. De kerk is ook een typisch 19de eeuwse neo-gotiek zoals er tientallen in die periode zijn gebouwd of vergroot. Net zoals in Schilde gebeurde dit onder leiding van architect Gife. De pastorie is een geklasseerd dorpsgezicht dat gebouwd is in het begin van de 19de eeuw met een classicistische inslag.

De voormalige brouwerswoning op het nr. 17, het latere gemeentehuis van 's Gravenwezel is een zeer mooi voorbeeld van art-deco. Let vooral op het mooie loodglas in de ramen. Zoals zo vaak in een art-deco gebouw zijn het vaak de details die het gebouw zijn grandeur geven.

Aan de verkeerslichten draaien we links de Wijnegemsteenweg op. U blijft best aan de linkerkant van de weg want van hieruit heeft u een schitterend zicht op de woning aan de overkant, nr. 3. Dit vrij recente gebouw heeft een monumentale voordeur met balkon gekregen in een romantische stijl die het kasteelallures moet geven. Wij rijden nu de Veldlei in die een bonte verzameling bezit van huizen in brave

mengstijlen met mooie details uit allerlei bouwperiodes. Jammer genoeg verdwijnen ze in sneltempo door afbraak.

We nemen de 2ste straat rechts, de Dreef van Hertenbos en stoppen aan huisnummer 21. In het interbellum zijn er in de Voorkempen erg veel art-deco huizen gebouwd. Vaak door architect Van der Aa. Het centrum van 's-Gravenwezel had er zeer veel van maar er zijn er ook al veel van verdwenen, jammer genoeg. Hier kan u er nog een bewonderen.

U vervolgt u weg via de Sint-Hubertuslaan, de Buizerdlaan en rechts in de Boterlaarbaan. Na ongeveer 300 meter slaat u aan uw rechterkant de inrijlaan in van het Hof ter Linden. De poort met het kapelletje in neo gotiek verdient even uw aandacht. De hoofdboort met brug is een mooi voorbeeld van rococo. In de verte ziet u het neo classicistische kasteel dat niet te bezoeken is.

Achter u begint een mooie zandweg waar u door een mooi bos kan fietsen tot aan de Heerbaan. Links indraaien en rechtdoor vervolgen tot deze overgaat in de Kortvoortbaan. Het huis op nr. 37 lijkt zo te zijn weggeplukt uit een Amerikaans feuilleton. Het nr. 18 is een Engelse cottage en nr 7 heeft dan weer invloeden van barok en classicisme, een hedendaagse vreemde invloed.

Even verder gaan we rechts de Azalealaan in waar we nog 2 mooie buitenlandse kopieën zien. Eerst, rechts nr. 11 een Nederlands hof, een look-a-like van een gekend Nederlands paleis. Iets verder, nr 26 Alpenhof, ziet u een mooi voorbeeld van een Zwitserse chalet. Links de Seringenlaan in en direct weer links in de Rozenlaan tot aan nr. 11. Dit is een recent geklasseerd

monument (ID 14368) van architect Jul De Roover die het in 1955 ontworpen heeft voor zijn broer. Hierbij zijn stijlelementen gebruikt uit de Finse bouwcultuur en zijn relatie met de natuur.

U keert terug en rijdt deze straat uit tot aan de Paters Nuyenslaan, links het fietspad op tot aan de Turnhoutsebaan. Oversteken aan de voetgangerslichten en naar links tot aan de Beukenlaan.

Dit was een typische straat waar de eerste vakantiegangers uit de stad hun eigen, bescheiden buitenhuisjes bouwden en later verbouwden of nieuw bouwden tot permanente woningen. Dit gebeurde hier voornamelijk in het interbellum. Naar ons aanvoelen één van de mooiste straten om te laten zien. De straat bevat allerlei bouwstijlen en invloeden die harmonieus samengaan met elkaar. Neem even de tijd om rustig de huizen in de straat in je op te nemen. Let ook even op de verschillende huisnamen, ze verwijzen vaak nog naar het vakantiegevoel van vroeger toen men nog tevreden was met bos en heide.

We fietsen verder tot aan de Kasteeldreef, links het fietspad nemen tot aan de Bellevuedreef, rechts in slaan en ten einde rijden we recht op de hoofdpoot van het Park van Schildehof.

Deze inkompoort die is ontworpen door Jan Pieter van Bourscheit de jongere. De poort is een prachtig voorbeeld van de rijkelijke rococostijl.

We fietsen verder richting dorp. Op het einde de Pastorijdreef in. Deze mooie straat die omzoomt wordt met populieren is geklasseerd als dorpsgezicht, samen met de oude dubbelwoning, nr 21 en 23. Hier links de fietsweg op tussen de begraafplaats in, naar de kerk toe waardoor je een mooi zicht hebt op de zuidgevel.

Op het Kerkplein kruisen we de Schoolstraat om de Dorpsstraat in te rijden voor onze laatste halteplaats. Het huis met nr. 36 is een mooi voorbeeld van een brave eclectische stijl. Het zit ook hier weer in de details. Let op de raamomlijstingen, de kroonlijst, de gekleurde tegels en het decoratieve metselwerk.

Historie

Vanaf de 20ste eeuw werd bouwen democratisch maar de nieuwe "rijken" hebben een andere culturele bagage dan de vroegere kasteelheren. Dit leidde dikwijls tot verschraving van stijlen en geeft eerder brave mengvormen van o.a. neogotiek, art nouveau, art deco en modernisme. Een Cogels-Osylei zullen we op het platteland niet vinden. Onze mensen vonden al die vreemde zaken van de stad een beetje te veel van het goede.

Met de toenemende mobiliteit werden onze bossen en heide een geliefd vakantieoord en ook kunstenaars werden gecharmeerd. Die nieuwe inwijkelingen namen een vreemde stijl mee die meestal iets gedurfter was. Verschillende zomerresidenties (let *op* de huisnamen: Villa Nicole, Mastentop, Dennenlust,...) en kunstenaarswoningen (o.a. huizen van Albert Van Dyck, Lodewijck De Vocht, Edmond Van Offel...) uit het interbellum (tussen WO I en II) zijn hiervan een goed voorbeeld.

In de recente verkavelingen werden en worden huizen gebouwd die, meer nog dan vroeger, bij de eigenaar de herinnering levendig moeten houden aan een geslaagde reis of een vorige woonplaats. Een mas Provençale, een Zwitserse chalet, een Engelse cottage, ze zijn allen vertegenwoordigd.

Ook nu nog moet de ideale villa rijkdom en grandeur uitstralen, net zoals de eerste hoven van plaisantie

Kort stijloverzicht

Hierna volgt een beknopt overzicht van de voornaamste stijlen van vreemde oorsprong die onze gemeente toegepast werden en nog duidelijk zichtbaar zijn.

Stijlperioden beginnen of stoppen niet op een exact te bepalen moment, overlappen elkaar vaak en zijn ook plaatsgebonden. De gehanteerde data zijn dan ook slechts richtinggevend.

Noodgedwongen beginnen we ons verhaal met de rococo.

▪ **Rococo (ca. 1730-1770)**

Dit is een uitgesproken decoratieve stijl waarbij het interieur lichte kleuren heeft en de ornamenten asymmetrisch, luchtig en zwierig zijn. Rechte lijnen worden vermeden en het geheel is veel minder grof dan in de Barok, maar elegant en sierlijk. De naam Rococo is afkomstig van het Franse *rocaille* (rotstuin of grillig gevormde schelp).

- Inkompoort park Schildehof
- Inkompoort Hof ter linde
- Kasteel 's Gravenwezel (zuidgevel + voorplein + inkompoort)

▪ **(Laat)classicisme (ca. 1770-1910):**

De hernieuwde interesse in de kunst van de klassieke oudheid was een reactie op de wolligweelderige Barok en Rococo en het gevolg van belangrijke archeologische opgravingen en studies in die periode (vb. Pompeï). Kenmerkend zijn de zuivere vorm, rechtlijnigheid en harmonie, de symmetrisch ingedeelde, vaak witgepleisterde gevels en de toepassing van classicistische elementen als frontons, kroonlijsten, zuilen, pilasters e.d.

- kasteel Spreeuwenborg
- pastorie Schilde
- ruïne badhuis + Venustempel (park Schildehof)
- kasteel Hof ter linde
- 's Gravenhof (puntgevel met toskaanse pilasters)

- **Art-deco (ca. 1925-1939):**

Deze stijl is een reactie op de art nouveau. Als art nouveau staat voor gebogen lijnen, dan staat art deco voor hoeken. Art deco is in de architectuur dikwijls zuiver decoratief aan de buitenzijde en leunt constructief aan tegen het modernisme. Kenmerkend zijn een strakke, eenvoudige vormgeving met fel kleurgebruik en veelvuldige samenwerking tussen kunst en architectuur. Gebruikte materialen zijn vooral chroom, bakeliet, gepolijste steen, tropische houtsoorten en glas.

Als wij er, na deze fietstocht en uitleg, in geslaagd zijn dat u op een andere wijze naar huizen en gebouwen kijkt en al eens wat meer aandacht besteedt aan de details dan voelen wij ons in ons opzet geslaagd.